

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä

Ranska

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Jos uhrin kärsimä vahinko johtuu laittomasta teosta, hän voi viedä asian tuomioistuimen käsittelyyn, jotta teosta vastuussa oleva henkilö tuomitaan korvaamaan uhrille aiheutunut haitta. Tällä tavoin uhri saa vahingonkorvauksia. Vahingonkorvausvaatimus voidaan esittää riita- tai rikosasian.

Riita-asia

Uhri voi viedä asian riita-asioita käsittelevään tuomioistuimeen riippumatta siitä, onko vahingon aiheuttanut henkilö syylistynyt rikokseen.

Se, mikä tuomioistuin on toimivaltainen, määräytyy vaatimuksen lajin ja määrän mukaan:

- kun vaatimus on alle 10 000 euroa, toimivalta on vähäisten riita-asioiden tuomioistuimella (*Tribunal d'instance* – TI).
- kun vaatimus on yli 10 000 euroa, toimivalta on alioikeudella (*Tribunal de grande instance* – TGI) ([Hakemisto](#)).

Rikosasia

Uhri voi vaatia korvausta rikosoikeudellisessa menettelyssä, jos vahingon aiheuttanut henkilö on syylistynyt rikokseen. Uhri voi tällöin osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana (*partie civile*) esittämällä pyynnön tutkijoille, yleiselle syyttäjälle, tutkintatuomarille tai tuomioistuimelle.

Asianomistajan on täytynyt kärsiä henkilökohtaista vahinkoa, joka on aiheutunut suoraan tuomioistuimen käsiteltävänä olevasta rikoksesta.

Alaikäinen ei voi yksin toimia asianomistajana, vaan hänen vanhempiansa tulee pyytää asianomistajan asemaa omissa nimissään.

Sen jälkeen, kun tuomari on määrittänyt riita- tai rikosasiassa suoritettavan korvaussumman, uhrilla on vahingonkorvaussaatavia tuomitulta ja tuomitusta tulee velallinen. Vahingonkorvaussaatava synnyttää oikeuden, jonka täytäntöönpanoa uhri voi vaatia.

Jos korvauksen perinnässä on vaikeuksia, uhri voi vedota

- tuomariin, joka voi antaa maksamismääräyksen

- ulosottomieheen, joka voi ulosmitata velallisen omaisuutta.

Takuurahaston rikosten uhrien vahingonkorvausten perinnässä avustava palvelu (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions* – SARVI) voi myös auttaa tuomioistuimen määräämien vahingonkorvausten ja korkojen perinnässä, mutta vain rikosoikeudenkäynnin päätyttyä.

Avustuspalvelu on tarkoitettu vähäisiä ruumiinvammoja saaneille tai tietynlaisia omaisuusvahinkoja kärsineille uhreille, jotka eivät voi saada korvauksia rikosvahinkolautakunnilta (CIVI).

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhri voi esittää vaatimuksensa yleisen syyttäjän johtaman tutkinnan (tai esitutkinnan) yhteydessä ja myöhemmin tutkintatuomarin tekemän tutkinnan yhteydessä.

Vaatimus voidaan esittää [kirjallisesti](#) ennen oikeudenistuntoa (kirjeen on saavuttava tuomioistuimeen 24 tuntia ennen istuntoa).

Vaatimus voidaan myös esittää oikeudenkäynnin aikana tuomarille suoraan oikeudenistunnossa. Vaatimus voidaan tällöin esittää suullisesti tai [kirjallisesti](#).

Vaatimus on esitettävä ennen kuin syyttäjä aloittaa puheenvuoronsa selostaakseen kantansa ja ehdottaakseen mahdollista tuomiota.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansonmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vaatimuksessa on haettava korvausta kaikista uhrin kärsimistä vahingoista. Korvattavat vahingot jaetaan kolmeen eri lajiin:

ruumiinvammat, joilla tarkoitetaan haittaa henkilön terveydelle tai tämän fyysisen tai henkisen koskemattomuuden loukkaamista,

psyykkiset vahingot, joilla tarkoitetaan tunne-elämän hyvinvoinnin, kunnian tai maineen loukkaamista,

aineelliset vahingot, jotka koskevat henkilön omaisuudelle tai taloudellisille eduille aiheutuvia vahinkoja.

Uhrin kärsimän vahingon on oltava seurausta tietyistä tapahtumasta (esim. onnettomuudesta, toimitusvirheestä).

Henkilön, jolta korvausta vaaditaan, tulee olla vastuussa tästä vahingosta, ja vahingon on oltava todellinen (teosta on aiheutunut uhrille kiistatonta vahinkoa), välitön (se on kohdistunut uhuriin henkilökohtaisesti) ja varma.

Uhrin on määriteltävä vahingot tarkasti ja esitettävä niistä todisteita (esim. laskuja tai valokuvia onnettomuudesta). Vaatimuksen määrä on ilmoitettava lukuna. Ala- tai ylärajoja ei ole. Tuomari ei voi tuomita vastaajaa maksamaan uhrin vaatimusta ylittävää summaa.

Vaatimus voidaan esittää [kirjallisesti](#) (vaatimuksen ei tarvitse noudattaa erityisiä muotoiseikkoja) tai suullisesti tuomioistuimen edessä.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Uhrin on toimitettava kaikki todisteet (esim. valokuvat, laskut, todistajanlausunnot), joista käy ilmi uhrin kärsimä vahinko ja se, että henkilö, jolta korvausta vaaditaan, on vastuussa vahingosta.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Vaatimukseen ei lähtökohtaisesti liity mitään erityisiä maksuja.

Siinä tapauksessa, että yleinen syyttäjä ei ole aloittanut tutkintaa, vaikka uhri katsoo, että rikos on tapahtunut, ja haluaa saada korvauksen, uhri voi kuitenkin tietyin edellytyksin viedä asian suoraan tutkintatuomarille tekemällä valituksen ja liittämällä siihen pyynnön [saada osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana](#). Tämä käynnistää rikosasian ja riita-asian käsittelyn, jossa rikosentekijältä voidaan vaatia korvausta.

Tutkintatuomari voi tällöin vaatia valituksen tekijää tallettamaan tietyn rahasumman (*consignation*), jonka suuruuden tämä määrittää valituksen tekijän varojen perusteella. Talletus on tehtävä tuomarin asettamassa määräajassa, muutoin valitus voidaan hylätä.

Vastaavasti silloin, kun yleinen syyttäjä ei ole nostanut tuomioistuimessa syytettyä henkilöä vastaan, uhri voi esittää « suoran haasteen (*citation directe*) » rikostuomioistuimessa (*Tribunal correctionnel*) ja käynnistää rikos- ja riita-asioiden käsittelyn asianomaista epäiltyä vastaan. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä talletuksen tekemisestä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Vähävaraisille henkilöille voidaan myöntää oikeusapua, jolloin valtio ottaa osittain tai kokonaan hoitaakseen asianajajien palkkiot ja oikeuskäsittelystä aiheutuvat tuomioistuinmaksut. Vakavimmissa rikoksissa tämä oikeusapu myönnetään ilman tarveharkintaa (ks. luettelo [oikeusavusta 10 päivänä heinäkuuta 1991 annetun lain nro° 91-647 \(Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique\) 9-2 §:ssä](#)).

Henkilö voi saada oikeusapua, jos hän on ranskalainen taikka EU-kansalainen, vaikka hän ei asuisikaan Ranskassa, tai jos hän on Ranskassa vakituisesti asuva ulkomaan kansalainen.

Tiettyjä oikeudellisia palveluja tarjoavat elimet, kuten oikeusneuvontakeskukset (*maisons de la justice et du droit* – MJD) ja oikeusneuvontapisteeet (*points d'accès au droit* – PAD), antavat maksutonta oikeudellista neuvontaa ja voivat myös auttaa uhreja heidän kansalaisuudestaan riippumatta kaikkien oikeudenkäytön edellyttämien toimien suorittamisessa ja tuomioistuimen ulkopuolisissa menettelyissä.

Sama pätee myös [uhrien tukijärjestöihin](#), jotka tarjoavat ennen muuta maksutonta oikeudellista apua.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuin voi todeta, että pyyntöä asianomistajan aseman myöntämisestä ei voida hyväksyä, mikäli vaatimus ei täytä edellytyksiä ja erityisesti mikäli se katsoo, että käsiteltävä rikos ei ole vaikuttanut vaatimuksen tekijään. Se voi ratkaista rikosasian (syyllisyys, vankilatuumio ja/tai sakko) ja riita-asian (korvaus) samaan aikaan. Tuomioistuin voi myös ratkaista riita-asian myöhemmin, jos se katsoo, että sillä ei ole kaikkia asiaan liittyviä tietoja.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Mikäli vaatimuksen tekijä on tyytymätön tuomioistuimen tekemään päätökseen, hän voi pyytää muutoksenhakutuomioistuinta (*Cour d'appel*), jonka tuomiopiiriin tuomioistuin kuuluu, tutkimaan asian uudelleen.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Sen jälkeen, kun tuomari on määrittänyt riita- tai rikosasiassa suoritettavan korvaussumman, uhrilla on vahingonkorvaussaatavia tuomitulta ja tuomitusta tulee velallinen. Vahingonkorvaussaatava synnyttää oikeuden, jonka täytäntöönpanoa uhri voi vaatia.

Jos korvauksen perinnässä on vaikeuksia, uhri voi vedota

tuomariin, joka voi antaa maksamismääräyksen

ulosottomieheen, joka voi ulosmitata velallisen omaisuutta.

Takuurahaston rikosten uhrien vahingonkorvausten perinnässä avustava palvelu (Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions – SARVI) voi myös auttaa tuomioistuimen määräämien vahingonkorvausten ja korkojen (ja tuomioistuinmaksuiksi katsottavien summien) perinnässä, mutta vain rikosoikeudenkäynnin päätyttyä. Tämä palvelu maksaa uhrille tietyn summan (jonka määrä riippuu annetun tuomion tasosta) ja ottaa itse hoitaakseen maksamattomien summien perimisen tuomitulta. SARVI on maksuton ja luottamuksellinen palvelu.

Se on tarkoitettu vähäisiä ruumiinvammoja saaneille tai tietynlaisia omaisuusvahinkoja kärsineille uhreille, jotka eivät voi saada korvauksia rikosvahinkolautakunnilta (CIVI).

Uhri voi saada apua SARVI-palvelusta seuraavin edellytyksin:

uhrin on oltava yksityishenkilö, joka on saanut rikosoikeudenkäynnissä päätöksen, jossa hänelle on myönnetty vahingonkorvauksia ja mahdollisesti täysi tai osittainen korvaus oikeudenkäyntikuluista,

uhri ei voi saada korvausta rikosvahinkolautakunnalta (CIVI),

tuomittu henkilö ei ole maksanut hänen maksettavakseen määrättyjä summia kahden kuukauden kuluessa lopullisen tuomion antamisesta.

Mitä uhri voi saada palvelusta:

Jos vahingonkorvaussaatavan määrä on enintään 1 000 euroa: uhri saa koko summan.

Jos vahingonkorvaussaatavan määrä on enemmän kuin 1 000 euroa:

uhri saa 30 prosenttia summasta (vähintään 1 000 euroa ja enintään 3 000 euroa),

uhri saa apua saatavan perintään, eli SARVI ottaa uhrin puolesta hoitaakseen maksamattoman summan perimisen tuomitulta. Uhriille ilmoitetaan neljännesvuosittain hänen lukuunsa toteutettujen toimien tuloksista. Tässä menettelyssä uhri ei näin ollen voi itse kääntyä ulosottomiehen puoleen. SARVI käyttää sille laissa annettuja oikeudellisia keinoja. Sen toimintaa rajoittaa kuitenkin se, millaiset mahdollisuudet tuomitulla, jolle se langettaa sakon, on maksaa korvauksia.

SARVI suorittaa maksun kahden kuukauden kuluessa täydellisen asiakirja-aineiston vastaanottamisesta.

Missä määräajassa hakemus on toimitettava?

Uhrin on tehtävä hakemus viimeistään vuoden kuluttua lopullisen tuomion antamisesta.

Jos rikosvahinkolautakunta (CIVI) on hylännyt korvaushakemuksen, uhrilla on hylkäyspäätöksen tiedoksiantamisesta alkaen vuosi aikaa ottaa yhteyttä SARVI-palveluun.

Hakemuksen laadintaan on olemassa [perintäpyyntölomake](#). Asianajajaa ei ole pakko käyttää.

Lomakkeessa on luettelo hakemuksen tueksi liitettävistä asiakirjoista. Lomake on toimitettava seuraavaan osoitteeseen:

Fonds de garantie – Sarvi

TSA 10316

94689 VINCENNES CEDEX

Tarkempia lisätietoja on saatavissa osoitteessa: <https://www.fondsdegarantie.fr/sarvi/>.

SARVI voi hylätä perintäpyyntösi tai kieltäytyä ratkaisemasta perintäpyyntöä tuomittua osapuolta vastaan, jos pyynnön esittäjä ei täytä tarvittavia edellytyksiä.

Päivitetty viimeksi: 05/11/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.